

КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ, ПРИРОДНИЧИХ І МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА МЕТОДИК ЇХ ВИКЛАДАННЯ

◆ ІСТОРІЯ КАФЕДРИ

Свою історію кафедра початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання започаткувала у вересні 2016 року. Тоді в результаті реорганізації об'єдналися кафедри, що були основоположниками створення психолого-педагогічного факультету (1978–1979 н. р.) – кафедра педагогіки та методики початкового навчання й кафедра природничих і математичних дисциплін початкового навчання.

У різні часи кафедри очолювали провідні викладачі:

- кафедру педагогіки і методики початкового навчання (з 1991 р. – кафедра педагогіки і психології початкового навчання; з 1999 р. – кафедра соціальної педагогіки і педагогіки початкового навчання; з 2006 р. – кафедра початкової і дошкільної освіти) – кандидат наук, доцент, перший декан психолого-педагогічного факультету (1977–1997 рр.) Ні-

Засідання кафедри природничих і математичних дисциплін (зліва на право стоять: Чуб К.Ф., Мірошніченко Т.В., Гібалова Н.В., Петрушов А.В., Березан О.І., Помагайбо В.М., Борисенко А.О.; сидять: Карапузова Н.Д., Бессєдіна І.С., Процай Л.П., Павленко Ю.Г., Ржеко В.А., Починюк Є.А.), 2012 р.

Регіональний науково-практичний семінар «Упровадження здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховний процес освітніх закладів», 2013 р.

нель Степанівна Литвиненко (1977–1988 рр.); кандидат наук, доцент Лідія Олексіївна Хомич (1988–1995 рр.), кандидат наук, доцент Ольга Сергіївна Чернова (1995–1998 рр.); доктор наук, професор Лідія Олексіївна Хомич (1998–2006 рр.); кандидат наук, доцент Наталія Михайлівна Манжелій (2006–2011 рр.); доктор наук, професор Ольга Андріївна Федій (2011–2016 рр.);

- кафедру природничих і математичних дисциплін початкового навчання – кандидат наук, доцент Іван Миколайович Мудрий (1982–1991 рр.); кандидат наук, доцент Тетяна Миколаївна Байбара (1991–1992 рр.), кандидат наук, доцент Едуард Федорович Палажченко (1992–

Регіональний науково-практичний семінар «Упровадження ІКТ у навчально-виховний процес освітніх закладів», 2014 р.

2000 рр.); кандидат наук, професор, заслужений працівник освіти, декан психолого-педагогічного факультету (1997–2015 рр.) Наталія Дмитрівна Карапузова (2000–2016 рр.).

Трудову діяльність починали з роботи на цих кафедрах такі знані науковці, як Л. О. Хомич, В. П. Шпак, М. В. Гриньова, Т. М. Байбара, М. П. Лещенко, А. В. Калениченко.

Завідувачем новоствореної кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання стала Ольга Андріївна Федій – доктор педагогічних наук, професор зі стажем безперервної роботи в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка понад 25 років.

Ольга Андріївна досліджує проблеми гуманізації та естетизації процесу формування сучасної особистості на засадах особистісно орієнтованої освітньої парадигми. Є автором ідеї естетотерапевтичної концепції в педагогічному просторі навчально-виховного закладу освіти. Має понад 170 публікацій, з яких 84 – одноосібні. Серед них 1 монографія, 1 навчальний посібник «Естетотерапія» (2 видання із грифом Міністерства освіти і науки України), 2 словники, 5 навчально-методичних посібників, 20 навчально-методичних рекомендацій, 57 статей, опублікованих у фахових виданнях, затверджених ВАК України. Монографія О. А. Федій «Підготовка педагогів до використання засобів естетотерапії: теорія і практика» (2009 р.) посіла третє місце у Всеукраїнському конкурсі на кращу наукову й методичну працю із проблем педагогічної і мистецької освіти в номінації «Краща наукова праця з проблем педагогічної і мистецької освіти» (2010 р.).

◆ КАФЕДРА СЬОГОДНІ

Кафедра початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання є випусковою кафедрою з підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальністю «Початкова освіта», а також бере участь у підготовці фахівців за спеціальностями «Психологія», «Корекційна освіта», «Соціальна педагогіка», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Хореографія».

До кадрового складу кафедри входять 15 викладачів, з яких 2 професори, 7 доцентів, 2 старші викладачі, 4 асистенти.

На кафедрі нині працюють О. А. Федій – завідувач кафедри, доктор педагогічних наук, професор; Н. Д. Карапузова – кандидат педагогічних наук, професор; Н. В. Гібалова – кандидат педагогічних наук, доцент; Л. П. Процай – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана; К. Ф. Чуб – кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник декана; Є. А. Починок – кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана; Л. Г. Хоменко – кандидат

Кафедра початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, 2016 р.

фізико-математичних наук, доцент; Ю. Г. Павленко – кандидат педагогічних наук, доцент; В. А. Погребняк – кандидат педагогічних наук, доцент; В. М. Богута – кандидат педагогічних наук, старший викладач; Т. В. Мірошніченко – кандидат педагогічних наук, старший викладач; Н. О. Власенко – кандидат біологічних наук, асистент; Ю. Г. Кулімова – кандидат педагогічних наук, асистент; Я. М. Макаренко, О. Г. Вільхова – асистенти; Л. Г. Дзюба – завідувач лабораторії електронного навчання; М. С. Кошман – старший лаборант.

Усі викладачі кафедри є кваліфікованими фахівцями в галузі вищої освіти, ефективно виконували та виконують адміністративні обов'язки в університеті та на факультеті: В. М. Богута – проректора з виховної роботи університету (з 2017 р.), Н. Д. Карапузова – декана психолого-педагогічного факультету (1997–2015 рр.), О. А. Федій – заступника декана з навчальної роботи (денне відділення) (2002–2004 рр.), Н. В. Гібалова – заступника декана з навчальної роботи (денне відділення) (2001–2003 рр.), Л. Г. Хоменко – заступника декана з навчальної роботи (денне відділення) (2011–2013 рр.), Л. П. Процай – заступника декана з навчальної роботи (денне відділення) (2013–2017 рр.), два викладачі є заступниками декана з навчальної роботи на заочному відділенні – (Є. А. Починок та К. Ф. Чуб).

У 2011–2012 н. р. кафедра успішно пройшла ліцензування та акредитацію на право провадження освітньої діяльності з надання освітніх послуг із підготовки фахівців галузі знань 0101 Педагогічна освіта за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста й магістра. Бакалаври і спеціалісти отримують кваліфікацію вчителя та організатора початкової школи, а магістри – викладача педагогіки, психології та методики початкової освіти у вищому навчальному закладі. З 2016–2017 навчального року студенти спеціальності «Початкова освіта» можуть отримати спеціалізацію «Електронне навчання».

У 2013 році відбувся перший випуск студентів перепідготовки спеціалістів, а у 2016 році ліцензовано аспірантуру за спеціальністю «Початкова освіта». Від 2017 року при кафедрі функціонує навчально-методична лабораторія інноваційних педагогічних рішень.

Сьогодні кафедра здійснює методичне керівництво такими видами практик, як навчальна, психолого-педагогічна, виробнича педагогічна у школі; виробнича наукова тощо; забезпечує викладання понад 60 навчальних дисциплін – «Естетотерапія», «Організація наукових досліджень», «Методика навчання педагогіки», «Історія педагогіки», «Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Педагогічна творчість», «Педагогіка порівняльна», «Музейна педагогіка», «ІКТ у науково-дослідній роботі», «Здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу в початковій школі», «Методика навчання математики», «Удосконалення методики навчання учнів початкових класів розв'язувати задачі», «ТНОГ «Природознавство» і «Суспільствознавство» та методика застосування здоров'язбережувальних технологій у початковій школі», «Методика навчання освітньої галузі "Здоров'я і фізична культура"», «Антропологія», «Методика навчання природознавства, «Сучасні системи програмування», «НІТ і ТЗН», «Сучасні інформаційні технології навчання», «Комп'ютерні технології в роботі з дітьми», «Бази даних», «Інформаційні системи в освіті», «Методика використання ІКТ у початковій школі», «Інформаційні системи в освіті», «Методика навчання інформатики», «Основи комп'ютерної графіки та анімації» та ін.

Викладачі кафедри значні здобутки мають у науковій діяльності. Наукова тема, над якою працює кафедра на сучасному етапі, – «Підготовка майбутніх педагогів до естетизації освітнього середовища» (№ 0117U003235). Серед завдань дослідження – розробка й удосконалення навчальних програм для ЗВО у контексті поліпшення фахової освіти вчителя початкових класів; створення методичних посібників для вчителя початкової школи із проблем удосконалення його готовності до реалізації основних завдань особистісно орієнтованої гуманістичної педагогіки, зокрема засобами естетотерапевтичного впливу.

В рамках розробки цієї наукової теми планується:

- обґрунтувати концепцію, що успішний розвиток предметно-фахового мислення майбутнього педагога можливий за умови активізації естетичного поля професійних засобів діяльності педагога в освітньому процесі вищих навчальних педагогічних закладів;
- підтвердити гіпотезу, що система формування естетотерапевтичної компетентності майбутнього педагога має вагомий потенціал у становленні його професійного обличчя та створення індивідуальної траєкторії особистісно-професійного розвитку;
- розробити та перевірити ефективність естетотерапевтичних педагогічних технологій подолання деструктивних впливів сучасного інформаційно-агресивного середовища.

На кафедрі працюють дві наукові школи, очолювані проф. О. А. Федій та проф. Н. Д. Карапузовою. Професори кафедри здійснюють керівництво кандидатськими та докторськими дисертаційними роботами зі спеціальностей 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки, 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

Коло інтересів наукової школи, очолюваної Ольгою Андріївною Федій, об'єднує молодих науковців, що займаються дослідженням проблем підготовки майбутніх педагогів до естетизації освітнього середовища. Під керівництвом О. А. Федій захищено 4 кандидатські дисертації – Т. В. Мірошніченко «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання засобів естетотерапії у навчально-виховному процесі» (2014 р.), Т. М. Роман «Формування емоційно-вольової культури майбутніх учителів початкових класів у процесі психолого-педагогічної підготовки» (2016 р.), О. В. Сільчук «Формування культури ділового спілкування майбутніх інженерів-дослідників у процесі вивчення дисциплін гуманітарного циклу» (2016 р.), Ю. Г. Степура «Підготовка майбутніх педагогів до соціального виховання учнів початкової школи засобами естетотерапії» (2016 р.). Нині її аспірантками є А. В. Заїчко, Є. В. Вишар, Н. В. Златопольська, докторантом – В. А. Погрібняк.

О. А. Федій є головою спеціалізованої вченої ради Д 44.053.01 Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, де за її головування впродовж 2016–2017 рр. було захищено 15 кандидатських дисертацій.

Під егідою О. А. Федій та за активною участю молодих науковців створено майстерню-музей ляльок наукової лабораторії з естетотерапії «Технології естетотерапії в сучасному освітньо-інформаційному просторі».

Актуальні проблеми теорії педагогіки та методик початкового навчання, підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів є предметом дослідження наукової школи Наталії Дмитрівни Карапузової. Основні досягнення її наукової школи – 5 захищених кандидатських дисер-

Завідувач кафедри, проф. Федій О. А., переможниця Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Початкова освіта» Дар'я Гвоздик, Павленко Ю.Г., 2017р.

Відкрите заняття Степури Ю.Г. «Лялькотерапія у освітньому просторі початкової школи», 2017 р.

тацій (Ю. Г. Павленко «Музеї педагогічного профілю як фактор професійної підготовки майбутніх учителів» (2008 р.), Є. А. Починок «Педагогічні умови формування ергономічних компетенцій у майбутніх учителів початкових класів» (2009 р.), Л. П. Процай «Педагогічні ідеї і просвітницька діяльність В. А. Євтушевського (1836–1888 рр.)» (2011 р.), Л. Г. Дзюба-Шпурик «Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до ознайомлення учнів з інформаційно-комунікаційними технологіями» (2016 р.), Н. М. Головня «Формування професійної мобільності майбутнього вчителя на засадах дидактичного вибору» (2017 р.).

Викладачі кафедри щорічно видають до 70 друкованих аркушів наукової продукції. На кафедрі започатковано збірник статей «Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти», де висвітлюються наукові здобутки викладачів, студентів, магістрантів та аспірантів спеціальності 013 Початкова освіта.

Професори О. А. Федій, Н. Д. Карапузова та доценти кафедри Л. П. Процай, Є. А. Починок, В. М. Богута постійно беруть участь в опонуванні дисертаційних робіт. Також викладачів кафедри запрошують як експертів в акредитаційні комісії за спеціальністю 013 Початкова освіта (О. А. Федій, 2016 р., Н. Д. Карапузова, 2015 р.).

Кафедра початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання організовує і проводить міжнародні, всеукраїнські науково-практичні конференції та регіональні семінари. Зокрема щорічні науково-практичний семінар «Упровадження ІКТ у навчально-виховний процес освітніх закладів» та педагогічні читання, присвячені дню народження Василя Сухомлинського. У 2017 році кафедрою проведено Всеукраїнський науково-практичний інтернет-семінар «Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення», у результаті чого було узагальнено та апробовано результати науково-дослідної діяльності

Методисти кафедри та вчителі пілотних шкіл Полтавщини на семінарі-тренінгу з упровадження проекту «Нова українська школа», 2017р.

фахівців у галузі теорії і методики початкової освіти та професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах сучасних інноваційних процесів в освітній галузі.

Наукова співпраця кафедри закріплена угодами з Uniwersytetem Marii Curie-Sklodowskio, Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка, Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, Мелітопольським державним педагогічним університетом ім. Б. Хмельницького, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Чернігівським національним педагогічним університетом імені Т. Г. Шевченка, Севастопольським міським гуманітарним університетом, Інститутом педагогіки і психології педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка.

Інноваційна діяльність кафедри здійснюється в загальній системі інноваційної діяльності інших підрозділів університету. На засіданнях кафедри та методичних семінарах відбувається обговорення основних проблем, шляхів їх усунення та перспектив роботи щодо формування інноваційного

потенціалу майбутніх учителів початкової школи; здійснення практичної діяльності з розробки, наукового обґрунтування та апробації інноваційних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі вишу; пропаганди і впровадження прогресивних педагогічних технологій через створення наукових студентських проблемних груп, авторських наукових шкіл.

Професорсько-викладацький склад кафедри акцентує увагу на впровадженні інноваційних педагогічних технологій у навчальний процес психолого-педагогічного факультету: майстер-класів із використанням сучасних естетотерапевтичних технологій (пісочної терапії, ізотерапії, фотоколажу, лялькотерапії, мультиплікаційної терапії, казкотерапії), психолого-педагогічних тренінгів, ворк-шопз естетотерапії (проф. О. А. Федій, ст. викл. Т. В. Мірошніченко), інтерактивних технологій при вивченні методик навчання освітніх галузей «Природознавство» та «Суспільствознавство», освітньої галузі «Математика» з використанням кейс-методу (проф. Н. Д. Карапузова, доц. Є. А. Починок), бінарних просвітницьких занять у межах виконання студентського групового дослідницького проекту з математичної статистики (доц. Л. П. Процай), технологій організації комунікаційних проєктів у межах науково-дослідного пошуку при опануванні курсу «Основи науково-педагогічних досліджень» (доц. Н. В. Гібалова), виконання науково-дослідницьких завдань з історії педагогіки на матеріалах музеїв міста та на основі електронних музейних комунікацій (доц. Ю. Г. Павленко), технологій проблемного та особистісно орієнтованого навчання теорії та методики виховання з елементами педагогічного моделювання (ст. викл. В. М. Богута), технології інтерактивного навчання анатомії та фізіології з основами генетики (ас. Н. О. Власенко).

Подійма лекція «Превентивність як критерій ефективності формування здоров'язберезувальних компетенцій молодшого школяра (Нова українська школа)» Починок Є.А., 2017 р.

Викладачі Мірошніченко Т.В., Процай Л.П. та Гібалова Н.В. на тренінгу з робототехніки Mindstorms EV3 Education, 2018 р.

Особлива увага приділяється питанням використання інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема хмарних застосунків, у навчальному процесі вишу та підготовці студентів до використання ІКТ у професійній діяльності. Студенти набувають ІКТ-компетентності при вивченні дисциплін «Інформаційні системи в освіті» (доц. Л. П. Процай), «ІКТ у науково-дослідній роботі», «Методика використання ІКТ у початковій школі» (доц. Н. В. Гібалова), «Сучасні інформаційні технології з основами інформатики та програмування», «Сучасні системи програмування» (доц. К. Ф. Чуб), «Основи комп'ютерної графіки та анімації», «Методика навчання інформатики в початковій школі» (доц. Л. Г. Хоменко). Щорічно проводиться науково-практичний семінар «Упровадження ІКТ в освітній процес навчальних закладів», де презентуються результати інноваційної діяльності викладачів кафедри та студентів.

Формування готовності студентів до використання інноваційних педагогічних технологій у майбутній професії відбувається, насамперед, при вивченні курсів за авторськими навчальними програмами – «Сучасні технології вивчення освітніх галузей у початковій школі» (проф. Н. Д. Карапузова), «Естетотерапія», «Сучасні технології естетотерапії» (проф. О. А. Федій, ст. викл. Т. В. Мірошніченко), «Педагогічна творчість» (ст. викл. В. М. Богута), «Музейна педагогіка», «Інноваційні технології в початковій освіті» (доц. Ю. Г. Павленко), «Педагогічна ергономіка», «Методика використання здоров'язбережувальних технологій у початковій школі» (доц. Є. А. Починок) тощо.

Особливого значення набуває створення студентами індивідуальних проектів під час засвоєння змісту програм відповідних дисциплін, набуття навичок у застосуванні інновацій у навчально-виховній роботі на практиці, участь у науково-практичних та науково-методичних конференціях, семінарах, олімпіадах, створення власних інноваційних педагогічних технологій, виконання курсових, дипломних робіт тощо, тобто активне залучення моло-

ді до наукової діяльності. Завдяки активній співпраці викладачів і студентів відбувається постійне оновлення наукових знань, створюється середовище для формування ключової компетенції майбутнього фахівця – вчитися впродовж життя, бути готовим до інноваційних впливів у практичній педагогічній діяльності.

Базуючись на принципах системності й наступності, наукові розвідки студентів бакалаврату ускладнюються і поглиблюються на рівні магістерської підготовки з перспективою переростання в кандидатське дослідження (за умов продовження навчання в аспірантурі). Найбільш здібні студенти, які пройшли системну наукову підготовку при кафедрі, залишаються працювати на факультеті. З-поміж них – кандидати педагогічних наук, доценти Є. А. Починок, Ю. Г. Павленко, старші викладачі Т. В. Мірошніченко, В. М. Богута, асистент О. Г. Вільхова.

Кафедра пишається й іншими випускниками, які закінчили аспірантури навчальних і наукових закладів України, захистили кандидатські дисертації, у різні часи працювали й працюють в інших структурних підрозділах ПНПУ імені В.Г. Короленка. Серед них – Т. В. Бережинська, В. І. Березан, Т. О. Благова, О. О. Войналович, Н. Ю. Дем'яно, О. А. Жиров, Л. В. Зімакова, В. С. Ірклієнко, Н. М. Манжелій, І. М. Мужикова, Ю. М. Ковалевська, Т. В. Коваленко, Н. В. Косенко, Л. В. Литовченко, С. П. Олійник, О. А. Остряньська, Н. О. Павленко, Н. В. Сулаєва, О. А. Федій, А. С. Харченко, А. В. Хоменко, В. П. Шпак.

На кафедрі початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання постійно діють проблемні групи під керівництвом досвідчених викладачів: «Актуальні проблеми естетотерапії» (проф. О. А. Федій), «Хмарні технології в освіті» (доц. Л. П. Процай), «Здоров'язбережувальні технології у сучасній початковій школі» (доц. Є. А. Починок), «Музейна педагогіка в початковій освіті» (доц. Ю.Г. Павленко), «Формування творчих здібностей молодших школярів» (ст. викл. В. М. Богута), «Естетотерапевтичний підхід до організації навчально-виховного процесу початкової школи» (ст. викл. Т. В. Мірошніченко) тощо.

Щорічно результати наукових досліджень студентів апробуються на міжнародних, усеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях. Під керівництвом викладачів кафедри та у співавторстві з ними студенти щорічно публікують до 50 наукових статей; магістранти у співавторстві з науковими керівниками видають методичні посібники та рекомендації, які використовуються у професійній підготовці наступних поколінь майбутніх фахівців.

Важливим напрямом розгортання наукової діяльності студентів є їхня участь у фахових змаганнях, конкурсах, олімпіадах університетського і всеукраїнського рівня.

Під керівництвом викладачів кафедри студенти здобули ряд вагомих перемог та відзнак на Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Початкова освіта»:

Наукова школа проф. Карапузової Н.Д. (в центрі Карапузова Н.Д., зліва на право: Дзюба Л.Г., Починок Є.А., Павленко Ю.Г., Процай Л.П.)

- Юлія Павленко посіла I місце й нагороджена дипломом I ступеня (м. Глухів, 2001 р.), нині Юлія Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри;
- Наталія Павленко нагороджена грамотою за перемогу в номінації з педагогічної майстерності (м. Глухів, 2002 р.);
- Ірина Степура здобула I місце в номінації «Методика викладання математики» (м. Дрогобич, 2004 р.);
- Ірина Степура, Людмила Стівпівська нагороджені грамотами за участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності «Початкове навчання» (м. Глухів, 2007 р.);

Наукова школа професора Федій О.А. (проф. Федій О.А., Цибулько І., Ананьєва І., Роман Т., Козак Н., Рева Я., Мірошніченко Т, Сільчук О., Кулімова

- Тетяна Скрипай та Надія Вовк отримали відзнаки у номінації «Найкращий урок природознавства» (м. Бердянськ, 2009 р.),
- Олеся Погрібняк нагороджена грамотою за високий рівень теоретичної підготовки (м. Бердянськ, 2009 р.);
- Каріна Гонтарюк та Крістіна Ковальова нагороджені грамотами за перемогу в номінації «Креативний учитель» (м. Бердянськ, 2010 р.);
- Мирослава Кучерук, Валентина Балабас відзначені за найкращі роботи з методики навчання природознавства (м. Глухів, 2013 р.);
- Дар'я Гвоздик здобула диплом II ступеня та почесну грамоту в номінації «Кращий урок з української мови» (м. Кам'янець-Подільський, 2017 р.).

Вагомим здобутком кафедри є результат Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук за галуззю «Початкова освіта» 2016–2017 н. р. (м. Дрогобич), де у II етапі робота вихованки кафедри була представлена вперше й серед 52 робіт з 31 вищого навчального закладу України виявилася однією із кращих. Студентка 3 курсу Наталія Топчій була нагороджена дипломом II ступеня. Тема наукової роботи – «Елементи музейної педагогіки у навчально-виховному процесі початкової школи» (науковий керівник – доц. Ю. Г. Павленко).

Викладачі кафедри активно долучаються й до проведення студентських наукових змагань державного рівня. Так, проф. О. А. Федій цього річ була членом конкурсної комісії II туру Всеукраїнської студентської олімпіади за спеціальністю «Початкова освіта» (5–6 квітня, 2017 р.).

Важливий принцип роботи кафедри – єдність навчання й виховання студентської молоді. Особливим напрямком діяльності її викладачів є кураторська, оскільки значна частина студентів приїжджі, а несформована особистість молоді людини постійно потребує психологічної підтримки, яку вона втратила, залишившись без безпосередньої батьківської опіки. Куратор із перших днів допомагає студентам сформувати колектив академгрупи, проводить як індивідуальну, так і групову організаційно-виховну та культурно-освітню роботу, встановлює зв'язок із батьками студентів, з'ясовує особистісні проблеми студентів, надає їм першу комунікативну допомогу, здійснює педагогічний контроль за навчальним процесом, дотриманням студентами моральних та етичних норм поведінки в навчальних корпусах та гуртожитках, «Правил внутрішнього розпорядку університету» тощо. Сьогодні педагогами-наставниками академічних груп працюють Ю. Г. Павленко, Н. В. Гібалова, Є. А. Починок, К. Ф. Чуб, Л. П. Процай, Л. Г. Хоменко, Т. В. Мірошніченко, В. М. Богута, Н. О. Власенко, Я. М. Макаренко, О. Г. Вільхова, Ю. Г. Кулімова.

Викладачі кафедри беруть активну участь в організації та проведенні традиційних заходів факультету й університету.

◆ ВИКЛАДАЧІ КАФЕДРИ

ФЕДІЙ Ольга Андріївна

– Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:

завідувач кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, доктор педагогічних наук, професор, керівник наукової школи «Естетизація сучасного освітнього простору». Голова спеціалізованої вченої ради Д 44.053.01 за спеціальністю 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти, член різних спеціалізованих рад із захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.08 Дошкільна педагогіка (Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова та Інститут проблем виховання НАПН України). Член редколегії журналів «Естетика і етика педагогічної дії», «Імідж сучасного педагога»; науковий кореспондент Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України; член журі Слов'янського міжнародного студентського конкурсу науково-дослідних робіт «Педагогічний пошук»; член ученої ради Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського, член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

– Освіта:

закінчила педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (1986 р.), здобула кваліфікацію вчителя початкових класів і музики середньої школи.

– Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:

Підготовка студентів педагогічних інститутів до естетичного виховання дітей 6–7 років : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». – К., 1995. Захищена в Інституті педагогіки і психології професійної освіти АПН України. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор М. П. Лещенко.

– Тема докторської дисертації, місце і рік захисту:

Теорія і практика підготовки педагогів до використання засобів естетотерапії у професійній діяльності : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». – К., 2010. Захищена в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

– Наукові інтереси:

професійна підготовка педагогів до естетизації освітнього процесу. Автор понад 170 наукових праць.

– Основні публікації:

1. Федій О. А. Словник естетотерапевтичних термінів / О. А. Федій. – Полтава : ПДПУ, 2006. – 32 с.
2. Федій О. А. Естетотерапія : навч. посіб. / О. А. Федій. – 2-ге вид., перероб. та доп. К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 304 с.
3. Федій О. А. Словник соціально-психологічних термінів педагога-естетотерапевта / О. А. Федій, Ю. Г. Степура. – Полтава, 2016. – 36 с.
4. Федій О. А. Соціально-виховна та естетотерапевтична діяльність педагогів початкової школи : навч.-метод. посібн. / О. А. Федій, Ю. Г. Степура. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2016. – 134 с.
5. Федій О. А. Професійна підготовка педагогів початкової школи до використання засобів естетотерапії: теорія і практика : монографія / О. А. Федій, Т. В. Мірошніченко, Ю. Г. Кулімова. – Полтава : АСМІ, 2017. – 240 с.
6. Федій О. А. Естетотерапевтичний вимір філософського знання про людину та Всесвіт / О. А. Федій // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – Вип. 3(69). – С. 47–53.
7. Федій О. А. Естетотерапевтичний дискурс ідеї людиноцентризму в сучасному освітньому просторі / О. А. Федій // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2013. – Вип. 1 (57). – С. 13–20.
8. Федій О. А. Эстетотерапевтическая функция современного педагога: теоретико-методический дискурс / О. А. Федий // Педагогические и психофизиологические проблемы адаптации детей и молодежи : материалы международного науч.-практ. интернет-конф. (18–22 мар. 2013 г.). – Белгород : Изд-во БелИПКППС, 2013. – С. 277–281.
9. Федий О. А. Использование средств эстетотерапии в профессиональной деятельности педагога-музыканта / О. А. Федий // Современное музыкальное образование: традиции и инновации : сб. докл. II Всеросс. (с междунар. участием) науч.-практ. конф. (Белгород, 19–20 апр. 2013 г.). – Белгород : Изд-во БГИИК, 2013. – С. 16–21.
10. Федий О. А. Эстетические универсалии социальной культуры личности / О. А. Федий // Проблемы социализации растущего человека в современном мире : материалы междунар. науч.-практ. конф., посвященной 70-летию Российской академии образования и 125-летию А. С. Макаренко (Белгород, 25–26 сент. 2013 г.). – Белгород : ИД «Белгород» НИУ «БелГУ», 2013. – С. 56–60.
11. Федій О. А. Естетотерапія як агогічний процес опанування дитиною основ «мистецтва життя» / О. А. Федій // Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної та початкової ланки освіти / за заг. ред. О. А. Федій. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – С. ____.
12. Федій О. А. Естетотерапевтичний контекст педагогічної дії / О. А. Федій // Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців початкової і дошкільної освіти : [зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Федій ; відп. ред. Н. В. Ковалевська]. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2015. – Вип. 2. – С.9–21.
13. Федій О. А. Духовно-естетичні та психотерапевтичні концепти формування творчого потенціалу суб'єктів сучасного педагогічного процесу / О. А. Федій // Інноваційний потенціал професійної підготовки майбутніх фахівців початкової і дошкільної освіти : [зб. наук. праць / за заг. ред. О. А. Федій ; відп. ред. Н. В. Ковалевська]. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2016. – Вип. 3. – С. 4–15.

14. Федій О. А. Підготовка майбутніх педагогів до естетизації освітнього середовища початкової школи / О. А. Федій // ScienceRise : Scientific Journal. Pedagogical Education. – 2016. – № 2/5 (19). – С. 65–70.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

Подяка Прем'єр-міністра України (2013 р.), грамоти Полтавської обласної ради (2011 р.), управління освіти Полтавського міськвиконкому (2014 р.), Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України (2014 р.), департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації (2015 р.).

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

естетотерапія; загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності; методика навчання педагогіки; етика та психологія педагогічного спілкування; актуальні проблеми виховання молодших школярів.

КАРАПУЗОВА Наталія Дмитрівна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0003-1430-0648

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

професор кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, керівник наукової школи «Формування і розвиток освітнього середовища педагогічного вищого навчального закладу».

– *Освіта:*

закінчила фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (1978 р.), здобула кваліфікацію вчителя математики середньої школи.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Дидактичні умови організації екзамену у вищих навчальних педагогічних закладах : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки». – Харків, 1997. Захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Науковий керівник – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор В. І. Лозова.

– *Наукові інтереси:*

математична підготовка майбутніх учителів початкової школи, організація контролю навчально-пізнавальної діяльності студентів, професійна підготовка майбутніх учителів з використанням музейного компонента, ергономічна підготовка майбутніх учителів початкової школи, підготовка майбутніх учителів початкової ланки освіти до ознайомлення учнів

з ІКТ, запровадження педагогічної підтримки у навчально-виховний процес, формування професійної мобільності студентів, актуалізація та окреслення пріоритетних напрямів творчого використання педагогічних ідей вітчизняних педагогів. Автор понад 200 наукових і науково-методичних праць, має 2 свідоцтва про реєстрацію авторського права на науковий твір.

– Основні публікації:

1. Карапузова Н. Д. Василь Адріанович Євтушевський – педагог, просвітник (1836–1888 рр.) : монографія / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2014. – 236 с.
2. Карапузова Н. Д. Педагогическое наследие В. А. Евтушевского (1836–1888 гг.): новаторские идеи / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай. – Германия : Lambert Academic Publishing, 2015. – 265 с.
3. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : навч. посібн. для студ. вищих навч. закл. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо – К. : Академвидав, 2012. – 192 с.
4. Карапузова Н. Д. Основи природознавства : підруч. / [Н. Д. Карапузова, І. В. Карапузова, В. М. Помогайбо, Є. А. Починок]. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 368 с.
5. Карапузова Н. Д. Педагогическая эргономика начальной школы: Эргономический поход в организации учебного процесса начальной школы : учеб. / Н. Д. Карапузова, В. М. Помогайбо, Е. А. Починок. – Германия : Lambert Academic Publishing, 2014. – 257 с.
6. Психолого-педагогічний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: історична, організаційно-педагогічна і науково-методична ретроспектива : монографія / Н. Д. Карапузова, В. І. Березан, Т. О. Благова, Н. В. Гібалова та ін. ; за ред. Н. Д. Карапузової. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 452 с.
7. Гібалова Н. В. Математика : навч. посіб. [для студ. за напрямом підготовки «Початкова освіта»] / Н. В. Гібалова, Н. Д. Карапузова, В. А. Ржеко. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2014. – 364 с.
8. Федій О. А. Науково-предметна підготовка магістрів спеціальності «Дошкільна освіта» : навч. посіб. / О. А. Федій, Н. Д. Карапузова, О. А. Гнізділова та ін. ; за ред. О. А. Федій. – К. : ЦНЛ, 2014. – 353 с.
9. Помогайбо В. М. Педагогічна генетика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. М. Помогайбо, Н. Д. Карапузова. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2016. – 189 с.
10. Карапузова Н. Д. Виховний потенціал системи шкільного колегіального самоврядування в світлі педагогічних ідей В. А. Євтушевського / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава, 2013. – Вип. 11. – С. 167–171.
11. Карапузова Н. Д. Педагогические идеи Василия Евтушевского (1836–1888 гг.) / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Гуманитарные социально-экономические и общественные науки : всероссийский научный журнал. – Краснодар, 2014. – № 3. – С. 165–169.
12. Карапузова Н. Д. Сюжетні задачі як засіб пізнання молодшими школярами Полтавського краю / Н. Д. Карапузова // Імідж сучасного педагога. – 2014. – № 7 (146). – С. 14–16.

13. Карапузова Н. Д. Методологічні та теоретичні аспекти інтеграції змісту природознавчої освіти майбутніх учителів початкових класів / Н. Д. Карапузова // Постметодика. – 2014. – № 3 (118). – С. 6–11.
14. Карапузова Н. Д. Использование компьютерных технологий в процессе проектной деятельности младших школьников / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Инновации в технологиях и образовании : материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. (Белово, 28–29 мар. 2014 г.). – Белово – Велико-Тырново, 2014. – Ч. 3. – С. 159–163.
15. Карапузова Н. Д. Педагогічна ергономіка у змісті професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / Н. Д. Карапузова // Початкова школа. – 2014. – № 12. – С. 46–49.
16. Карапузова Н. Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до позакласної роботи з математики / Н. Д. Карапузова // Молодь і ринок. – 2014. – № 11 (118). – С. 52–57.
17. Карапузова Н. Д. Посилення позитивної мотивації майбутніх учителів до опанування методики навчання математики в початковій школі / Н. Д. Карапузова // Вісник Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького. – Серія «Педагогічні науки». – 2014. – № 4 (327). – С. 55–61.
18. Карапузова Н. Д. Стиль навчально-пізнавальної діяльності студентів як фактор впливу на результати їх успішності / Н. Д. Карапузова // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава, 2014. – Вип. 14. – С. 128–135.
19. Карапузова Н. Д. Досвід естетизації освітнього середовища багатoproфільного факультету / Н. Д. Карапузова // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць. – Київ – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – Вип. 7. – С. 61–71.
20. Карапузова Н. Д. Результати моніторингу мотивації навчальної діяльності студентів на підготовчому етапі екзаменаційного контролю / Н. Д. Карапузова // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2014. – Вип. 61. – С. 134–141.
21. Карапузова Н. Д. Технологія організації навчального процесу з перепідготовки спеціалістів у педагогічних вишах / Н. Д. Карапузова // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / голов. ред. Н. С. Побірченко. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 125–132.
22. Карапузова Н. Д. Математика у змісті професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / Н. Д. Карапузова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / голов. ред. Н. С. Побірченко. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2014. – Вип. 50. – С. 18–23.
23. Карапузова Н. Д. З досвіду підготовки майбутніх учителів початкової школи до ознайомлення учнів з інформаційно-комунікаційними технологіями / Н. Д. Карапузова // Імідж сучасного педагога, 2014. – № 10 (149). – С. 35–39.
24. Карапузова Н. Д. Здоров'язбережувальні технології у системі професійної підготовки майбутніх вчителів початкових класів / Н. Д. Карапузова // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 1. – С. 39–45.
25. Карапузова Н. Д. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до формування логічного складника предметної математичної компетентності молодших школярів / Н. Д. Карапузова, Н. В. Гібалова // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – 2015. – № 132. – С. 43–46.

26. Карапузова Н.Д. Стратегія здоров'язбереження в реалізації ергономічного підходу до організації підготовки майбутніх учителів початкової школи / Н. Д. Карапузова, Е. А. Починок // ScienceRise : Scientific Journal. Pedagogical Education.. – 2016. – № 5 (22). – С. 36–42.
27. Карапузова Н. Д. Естетизація освітнього середовища дошкільного навчального закладу в умовах педагогічної підтримки дітей / Н. Д. Карапузова // Імідж сучасного педагога. – 2016. – № 1. – С. 65–68.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

звання заслуженого працівника освіти України (2008 р.), нагрудний знак «Відмінник освіти України» (2003 р.), почесні грамоти Міністерства освіти і науки України (2007 р.), Полтавської обласної ради (2015 р.), Полтавської облдержадміністрації (2001, 2002 2003 рр.), Національної академії педагогічних наук України (2001, 2009 рр.), Української асоціації імені Василя Сухомлинського (2007 р.), виконавчого комітету Полтавської міської ради (2002, 2008, 2012 рр.), подяка Полтавської обласної ради (2013 р.).

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

методика навчання математики; методика навчання освітньої галузі «Математика»; теоретичні та методичні основи викладання курсу «Методика навчання освітньої галузі “Математика”», управління навчально-виховним процесом у початковій школі; удосконалення методики навчання учнів початкової школи розв’язувати задачі.

БОГУТА Валентина Миколаївна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0003-1577-3770

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов’язки:*

старший викладач кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, проректор з виховної роботи.

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2003 р.), здобула ступінь магістра педагогічної освіти, кваліфікацію викладача педагогіки та методики початкового навчання.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Формування хореографічних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку у позашкільних навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання». – К., 2014. Захищена в Інституті проблем виховання НАПН України. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Л. О. Хомич.

– *Наукові інтереси:*

формування творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах. Має 50 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Богута В. Методичний супровід організаторів дитячого дозвілля у оздоровчому центрі : навч.-метод. посіб. / В. М. Богута. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. – 56 с.
2. Богута В. М. Етапи формування хореографічних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку у творчих об'єднаннях позашкільних навчальних закладів / В. М. Богута // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава, 2013. – Вип. 2 (58). – С. 50–55.
3. Богута В. М. Методика формування хореографічних творчих здібностей дітей молодшого шкільного віку / В. М. Богута // Міжнародний журнал експериментального образования. – 2013. – № 11. – Ч. 2. – С. 15–19.
4. Богута В. М. Система завдань для формування хореографічних творчих здібностей молодших школярів / В. М. Богута // Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей : матеріали XI Міжнар. пед.-мистец. читань пам'яті професора О. П. Рудницької. – Чернівці, 2014. – Вип. 5 (9). – С. 273–280.
5. Богута В. М. Методичний аспект формування хореографічних творчих здібностей молодших школярів / В. М. Богута // Мистецтво та освіта. – 2014. – № 3 (73) – С. 39–43.
6. Богута В. М. Виховний потенціал позашкільного танцювального творчого об'єднання / В. М. Богута // Мистецтво та освіта. – 2015. – № 2. – С. 53–57.
7. Богута В. М. Хореографічне виховання творчої особистості у позашкільних навчальних закладах: стан, проблеми й перспективи / В. М. Богута // Естетика і етика педагогічної дії : зб. наук. праць. – Київ – Полтава : : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2015. – Вип. 10. – С. 53–57.
8. Богута В. М. Формування хореографічних творчих здібностей молодших школярів як психолого-педагогічна проблема / В. М. Богута // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – № 1 (55) – С. 53–57.
9. Богута В. М. Використання навчально-творчих задач у процесі формування творчих здібностей учнів початкових класів / В. М. Богута // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць. – Харків, 2017. – Вип. 57. – С. 12–19.
10. Богута В. М. Розвиток креативних якостей дітей молодшого шкільного віку в сучасних умовах загальноосвітньої школи / В. М. Богута // Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення : матеріали всеукр. наук.-практ. семін. (Полтава, 16–17 берез. 2017 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. – С. 6–7.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

педагогічна творчість; теорія та методика виховання; основи педагогічної майстерності; порівняльна педагогіка.

ПОЧИНОК Євгенія Анатоліївна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0002-6419-4567

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, заступник декана з навчальної роботи психолого-педагогічного факультету, член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2001 р.), здобула кваліфікацію вчителя початкових класів.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Педагогічні умови формування ергономічних компетенцій у майбутніх учителів початкових класів : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти». – Полтава, 2009. Захищена в Полтавському національному університеті імені В. Г. Короленка. Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н. Д. Карапузова.

– *Наукові інтереси:*

ергономічні дослідження в галузі освіти, здоров'язбережувальна спрямованість освітнього процесу у початковій школі. Автор близько 50 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Карапузова Н. Д. Основи педагогічної ергономіки : навч. посібн. для студ. вищих навч. закл. / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо – К. : Академвидав, 2012. – 192 с.
2. Карапузова Н. Д. Основи природознавства : підруч. / [Н. Д. Карапузова, І. В. Карапузова, В. М. Помогайбо, Є. А. Починок]. – К. : ВЦ «Академія», 2014. – 368 с.
3. Карапузова Н. Д. Педагогическая эргономика начальной школы: Эргономический подход в организации учебного процесса начальной школы : учеб. / Н. Д. Карапузова, В. М. Помогайбо, Е. А. Починок. – Германия : Lambert Academic Publishing, 2014. – 257 с.
4. Починок Є. А. Ергономічний підхід до організації інформаційно-предметного середовища у початковій школі / Є. А. Починок // Вісник Черкаського університету : наук. журнал. – Серія «Педагогічні науки». – Вип. № 34 (327). – Черкаси, 2014. – С. 134–139.
5. Карапузова Н. Д. До проблеми формування готовності майбутніх учителів початкових класів до творчого використання ергономічних знань / Н. Д. Карапузова, Є. А. Починок // Актуальні проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи в умовах гуманізації вищої освіти : матеріали всеукр.

- наук.-практ. конф. (Хмельницький, 26 лют. 2014 р.). – Хмельницький, 2014. – С. 67–69.
6. Починок Є. А. Ергономічний підхід у вдосконаленні професійної підготовки студентів педагогічних університетів / Є. А. Починок // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 8 (157). – С. 3–5.
  7. Карапузова Н. Д. Стратегія здоров'язбереження в реалізації ергономічного підходу до організації підготовки майбутніх учителів початкової школи / Н. Д. Карапузова, Є. А. Починок // ScienceRise : Scientific Journal. Pedagogical Education.. – 2016. – № 5 (22). – С. 36–42.
  8. Помогайбо В. М. ДНК-генеалогія сучасного людства / В. М. Помогайбо, Н. О. Власенко, О. І. Березан, А. В. Петрушов, І. С. Беседіна, Є. А. Починок, М. М. Мельничук, Я. М. Макаренко // Світ медицини та біології. – 2016. – № 3 (57). – С. 180–185.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

методика навчання природознавства; методика навчання освітніх галузей «Природознавство» і «Суспільствознавство»; основи педагогічної ергономіки; методика застосування здоров'язберезувальних технологій у початковій школі.

ПРОЦАЙ Людмила Петрівна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0001-5262-4630

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, заступник декана з питань електронного документообігу та міжнародної діяльності; член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

– *Освіта:*

закінчила фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2002 р.), здобула кваліфікацію вчителя математики та основ економіки.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Педагогічні ідеї і просвітницька діяльність В. А. Євтушевського (1836–1888 рр.) : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». – Полтава, 2011. Захищена в Полтавському національному університеті імені В. Г. Короленка. Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н. Д. Карапузова.

– *Наукові інтереси:*

актуалізація та окреслення пріоритетних напрямів творчого використання педагогічних ідей В. А. Євтушевського; хмарні та проектні техно-

логії в освіті; електронне навчання; математичні методи обробки даних психолого-педагогічних експериментів. Автор понад 50 наукових праць.

– Основні публікації:

1. Карапузова Н. Д. Василь Адрианович Євтушевський – педагог, просвітник (1836–1888 рр.) : монографія / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2014. – 236 с.
2. Карапузова Н. Д. Педагогическое наследие В. А. Евтушевского (1836–1888 гг.): новаторские идеи / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай. – Германия : Lambert Academic Publishing, 2015. – 265 с.
3. Психолого-педагогічний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: історична, організаційно-педагогічна і науково-методична ретроспектива : монографія / Н. Д. Карапузова, В. І. Березан, Т. О. Благова, Л. П. Процай та ін. ; за ред. Н. Д. Карапузової. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 452 с.
4. Карапузова Н. Д. Виховний потенціал системи шкільного колегіального самоврядування в світлі педагогічних ідей В. А. Євтушевського / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава, 2013. – Вип. 11. – С. 167–171.
5. Процай Л. П. Підготовка майбутніх практичних психологів до використання програмних засобів обробки статистичних даних у психологічних дослідженнях / Л. П. Процай // Оновлення змісту, форм і методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. праць Рівненського державного гуманітарного ун-ту. – Рівне : РДГУ, 2013. – Вип. 7 (50). – С. 137–140.
6. Карапузова Н. Д. Педагогические идеи Василия Евтушевского (1836–1888 гг.) / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Гуманитарные социально-экономические и общественные науки : всероссийский научный журнал. – Краснодар, 2014. – № 3. – С. 165–169.
7. Процай Л. П. Підготовка майбутніх психологів до проектування й створення бази даних засобами OpenOffice.Org Base / Л. П. Процай // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / голов. ред. Н. С. Побірченко. – Умань : ФОП Жовтень О. О., 2014. – Вип. 9. – Ч. 2. – С. 123–129.
8. Процай Л. П. Актуалізація педагогічних ідей і досвіду просвітницької діяльності В. А. Євтушевського в сучасному освітньому процесі / Л. П. Процай // Імідж сучасного педагога. – 2014. – № 7 (146). – С. 11–13.
9. Карапузова Н. Д. Использование компьютерных технологий в процессе проектной деятельности младших школьников / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Инновации в технологиях и образовании : материалы VII Междунар. науч.-практ. конф. (Белово, 28–29 мар. 2014 г.). – Белово – Велико-Тырново, 2014. – Ч. 3. – С. 159–163.
10. Процай Л. П. Пошуки досконалої загальної освіти: домашня школа / Л. П. Процай // Постметодика. – 2015. – № 4 (123). – С. 29–34.
11. Процай Л. П. Педагогічна спадщина В. А. Євтушевського (1836–1888 рр.) – скарбничка ідей сучасного вчителя / Н. Д. Карапузова, Л. П. Процай // Початкова школа. – 2016. – № 12. – С. 47–50.
12. Процай Л. П. Хмарні технології у роботі сучасного педагога / Л. П. Процай, Н. В. Гібалова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 10 (159). – С. 28–30.
13. Процай Л. П. Використання хмарних технологій у проектній діяльності майбутніх психологів / Л. П. Процай // Педагогічні науки: теорія, історія, іннова-

ційні технології : наук. журнал. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – № 9 (63). – С. 126–136.

14. Процай Л. П. Інтеграція хмарних і проектних технологій у підготовці майбутніх психологів / Л. П. Процай, Н. В. Гібалова // Психологія і особистість. – 2017. – № 1 (11). – С. 237–248.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

математична статистика; інформаційні системи в освіті; спецкурс «Педагогічні ідеї і діяльність В. А. Євтушевського».

ЧУБ Костянтин Федорович

– *ORCID (ID):*

orcid.org/000-0001-6325-6466

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат фізико-математичних наук, заступник декана з навчальної роботи психолого-педагогічного факультету, член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

вчальної роботи психолого-педагогічного факультету, член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

– *Освіта:*

закінчив фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (1989 р.), здобув кваліфікацію вчителя математики і фізики.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Оптимальне керування кінетичною системою Моно-Ієрусалимського : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : спец. 01.05.04 «Системний аналіз і теорія оптимальних рішень». – К., 2000. Захищена в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Науковий керівник – доктор фізико-математичних наук, професор І. М. Ляшенко.

– *Наукові інтереси:*

математичні методи еколого-економічних досліджень; використання комп'ютерних технологій у підготовці майбутнього педагога; математичні методи у психолого-педагогічних дослідженнях. Автор близько 40 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Чуб К. Ф. Нові інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. / К. Ф. Чуб, А. О. Борисенко, Л. П. Процай. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – 122 с.
2. Чуб К. Ф. Основи інформатики з елементами програмування. Турбо Паскаль : навч. посіб. / К. Ф. Чуб, А. О. Борисенко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – 122 с.
3. Чуб К. Ф. Лабораторний практикум з Delphi : навч. посіб. / К. Ф. Чуб, А. О. Борисенко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – 80 с.

4. Чуб К. Ф. Математичні методи в психолого-педагогічних дослідженнях: навч. посіб. / К. Ф. Чуб, Л. П. Процай. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. – 108 с.
5. Чуб К. Ф. Роль поліморфізму генів TLR-2, TLR-3, TLR-4 при гриппі / К. Ф. Чуб, Г. М. Дубинська, Н. О. Прийменко, І. П. Кайдашев // Georgian Medical News. – 2014. – № 5. – С. 51–55.
6. Чуб К. Ф. До проблеми навчання школярів основам безпечної роботи в Інтернеті / К. Ф. Чуб, А. О. Борисенко // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць. – Харків, 2016. – Вип. 55. – С. 74–80.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

почесні грамоти Полтавської обласної державної адміністрації за вагомий внесок у справу виховання підростаючого покоління та підготовки висококваліфікованих спеціалістів (1993, 2011 рр.), Почесна грамота Полтавської обласної державної адміністрації з нагрудним знаком (2016 р.), грамоти та подяки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка за вагомі результати в науковій діяльності, впровадження нових інформаційних технологій у навчальний процес.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

математичні методи у психології; основи інформатики з елементами програмування; сучасні системи програмування.

ГІБАЛОВА Наталія Володимирівна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0003-0645-6781

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, член ученої ради психолого-педагогічного факультету.

– *Освіта:*

закінчила фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (1991 р.), здобула кваліфікацію вчителя математики і фізики.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Методична система навчання учнів 5–6 класів елементів геометрії : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання математики». – К., 2000. Захищена в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова. Науковий керівник – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор М. І. Бурда.

– *Наукові інтереси:*

удосконалення математичної підготовки майбутніх учителів початкових класів; підготовка студентів гуманітарного напрямку підготовки до

використання методів математичного моделювання; підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання математики учнів початкової школи. Має понад 70 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Гібалова Н. В. Математика: Наближені обчислення : навч. посіб. для студ. ВНЗО / Н. В. Гібалова, В. А. Ржеко. – Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2006. – 24 с.
2. Гібалова Н. В. Математика : навч-метод. посіб. для студ. ВНЗО / Н. В. Гібалова, В. А. Ржеко. – Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2008. – 46 с.
3. Гібалова Н. В. Математика : навч. посіб. для студ. ВНЗО / Н. В. Гібалова, В. А. Ржеко. – 2-е вид. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2010. – Ч. 1. – 105 с.
4. Гібалова Н. В. Математика : навч. посіб. для студ. ВНЗО / Н. В. Гібалова, В. А. Ржеко. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2008. – Ч. II. – 104 с.
5. Гібалова Н. В. Математика : навч. посіб. / Н. В. Гібалова, Н. Д. Карапузова, В. А. Ржеко. – Полтава : АСМІ, 2014. – 370 с.
6. Гібалова Н. В. Моделювання в змісті математичної підготовки майбутніх вчителів початкових класів / Н. В. Гібалова // Вісник Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького. – Серія «Педагогічні науки». – 2014. – № 4 (327). – С. 26–30.
7. Гібалова Н. В. Хмарні технології у роботі сучасного педагога / Н. В. Гібалова, Л. П. Процай // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 10. – С. 28–30.
8. Гібалова Н. В. Інтеграція хмарних і проектних технологій у підготовці майбутніх психологів / Н. В. Гібалова, Л. П. Процай // Психологія і особистість. – 2017. – № 1 (11). – С. 237–248.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

Подяка міського голови (2011 р.), Почесна грамота Полтавської облдержадміністрації (2012 р.) за плідну працю на педагогічній ниві, вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

математика; сучасні інформаційні технології навчання; методика використання ІКТ у початковій школі.

ПОГРЕБНЯК Володимир Аркадійович

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, учений секретар спеціалізованої вченої ради Д 44.053.01 за спеціальністю 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти.

– *Освіта, професійна діяльність:*

закінчив філологічний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (1997 р.), здобув кваліфікацію вчителя української мови і літератури та англійської мови.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Підготовка майбутнього вчителя до професійної діяльності у полікультурному середовищі загальноосвітньої школи Канади : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Полтава, 2010. Захищена в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Л. О. Хомич.

– *Наукові інтереси:*

працює над проблемою інтеграції полікультурного компонента до змісту фахової підготовки майбутнього вчителя як засобу формування його професійно-педагогічної полікультурної компетентності, вивченням зарубіжного досвіду формування демократичної громадянськості у процесі професійної підготовки у вищій школі. Автор понад 40 науково-теоретичних і навчально-методичних публікацій.

– *Основні публікації:*

1. Погребняк В. А. Вікова періодизація розвитку школяра / В. А. Погребняк // Педагогіка. Інтегрований курс теорії та історії : навч.-метод. посіб. : у 2-х ч. / за ред. А. М. Бойко. – К. : ІЗМН; Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2002. – Ч. 1. – С. 264–283.
2. Погребняк В. А. Фізичне виховання в історико-педагогічному розвитку. Формування здорового способу життя / В. А. Погребняк // Педагогіка. Інтегрований курс теорії та історії : навч.-метод. посіб. у 2-х ч. / за ред. А. М. Бойко. – К. : ВІПОЛ ; Полтава : АСМІ, 2004. – Ч. 2. – С. 275–296.
3. Погребняк В. А. Основи компаративної педагогіки : інформ. пакет навч.-метод. забезпечення курсу / В. А. Погребняк. – Полтава : Пілотний проект, 2006. – 56 с.
4. Погребняк В. А. Завдання для самостійної роботи студентів із педагогічних дисциплін. Основи компаративної педагогіки / В. А. Погребняк // Самостійна робота з педагогічних дисциплін : навч.-метод. посіб. для студ. пед. закл. освіти III–IV рівн. акредит. / авт. колектив кафедри педагогіки ПДПУ імені В. Г. Короленка. – Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2007. – С. 101–129.
5. Погребняк В. А. Тестова діагностична методика вивчення професійної педагогічної полікультурної компетентності вчителя / В. А. Погребняк. – Полтава : Пілотний проект, 2009. – 52 с.

Навчальні дисципліни, які викладає:

організація та методологія наукових досліджень.

ПАВЛЕНКО Юлія Григорівна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0001-7430-9869

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, відповідальна за підготовку студентів

до участі у всеукраїнських конкурсах наукових робіт та олімпіадах зі спеціальності «Початкова освіта».

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2002 р.), здобула ступінь магістра, кваліфікацію викладача педагогіки та методик початкового навчання. – *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Музеї педагогічного профілю як фактор професійної підготовки майбутніх учителів : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Полтава, 2008. Захищена в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди. Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Н. Д. Карапузова.

– *Наукові інтереси:*

професійна підготовка майбутніх учителів; теоретичні та прикладні аспекти музейної педагогіки; підготовка майбутніх учителів початкової школи до реалізації музейно-педагогічного потенціалу у школі I ступеня. Має близько 30 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Павленко Ю. Застосування потенціалу музеїв педагогічного профілю в професійній підготовці майбутніх учителів / Ю. Павленко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. – Серія «Педагогічні науки». – Бердянськ : БДПУ, 2007. – № 1. – С. 139–144.
2. Павленко Ю. Г. Педагогічне колекціонування – особлива форма діяльності майбутніх учителів у процесі професійної підготовки / Ю. Г. Павленко // Педагогіка вищої та середньої школи : зб. наук. праць. – Кривий Ріг : КДПУ, 2011. – Вип. 33. – С. 193–198.
3. Павленко Ю. Г. Розширення кругозору майбутніх педагогів у музеях / Ю. Г. Павленко // Пріоритети у змісті й структурі сучасної початкової освіти в умовах трансформаційних змін : матеріали заочн. всеукр. наук.-практ. конф. (Черкаси, 19 жовт. 2017 р.). – Черкаси : Видавець Вовчок О. Ю., 2017. – С. 74–76.
4. Павленко Ю. Г. Музейно-педагогічна складова в структурі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи / Ю. Г. Павленко // Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти : матеріали всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Бердянськ, 14 верес. 2017 р.). – Бердянськ, 2017. – С. 104–107.
5. Павленко Ю. Г. Напрями музейно-педагогічної діяльності у початковій школі / Ю. Г. Павленко // Інновації в початковій освіті: проблеми, перспективи, відповіді на виклики сьогодення : матеріали всеукр. наук.-практ. семін. (Полтава, 16–17 берез. 2017 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. – С. 38–39.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

Почесна грамота виконавчого комітету Полтавської міської ради за багаторічну плідну працю, високу професійну майстерність, активну громадянську позицію, вагомий внесок у розвиток національної освіти, реалі-

зацію державної політики в галузі освіти і науки та з нагоди Дня науки (2017 р.).

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

педагогіка; історія педагогіки; музейна педагогіка; інноваційні технології у початковій освіті; дидактика; методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство».

ХОМЕНКО Любов Григорівна

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

доцент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат фізико-математичних наук.

– *Освіта:*

закінчила фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (2006 р.), здобула ступінь магістра за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої школи. Фізика».

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Структурні перетворення в швидкозагартованих бінарних та квазібінарних системах на основі Fe, Ti і W : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : спец. 01.04.07 «Фізика твердого тіла». – К., 2012. Захищена в Сумському державному університеті. Науковий керівник – доктор фізико-математичних наук, професор, старший науковий співробітник Ю. А. Куницький.

– *Наукові інтереси:*

закономірності зміни структури, електричних, гальваноманітних і магнітних властивостей бінарних та багатокомпонентних аморфних, нано- і мікрокристалічних сплавів на основі d-перехідних металів, які отримані за нерівноважних умов під дією зовнішніх чинників; питання підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання інформатики учнів початкової школи; особливості застосування нових інформаційних технологій у роботі вчителя початкової школи. Має близько 40 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Хоменко Л. Г. Інструктивні завдання до курсу «Основи комп'ютерної графіки та анімації» / Л. Г. Хоменко, Л. Г. Дзюба. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 26 с.
2. Хоменко Л. Особливості добору завдань на розвиток логічного мислення молодших школярів на уроках інформатики / Л. Хоменко, Н. Познякова // Парус : наук.-педагог. журнал Миколаївщини. – 2015. – № 8 (14). – С. 76–82.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

методика навчання інформатики в початковій школі; комп'ютерна графіка та анімація; комп'ютерні технології у роботі з дітьми.

МІРОШНІЧЕНКО Тетяна Віталіївна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0002-0368-1265

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

старший викладач кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук.

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2005 р.), здобула ступінь магістра педагогічної освіти, кваліфікацію викладача педагогіки та методик початкового навчання.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання засобів естетотерапії у навчально-виховному процесі : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Полтава, 2014. Захищена в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор О. А. Федій.

– *Наукові інтереси:*

гуманізація педагогічного процесу школи І ступеня, педагогічна естетотерапія, естетотерапевтичні технології в початковій школі, естетотерапевтична діяльність учителя початкових класів, підготовка майбутніх педагогів до використання засобів естетотерапії. Має близько 40 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Федій О. А. Професійна підготовка педагогів початкової школи до використання засобів естетотерапії: теорія і практика : монографія / О. А. Федій, Т. В. Мірошніченко, Ю. Г. Кулімова. – Полтава : АСМІ, 2017. – 240 с.
2. Мірошніченко Т. В. Модель підготовки майбутніх учителів початкових класів до використання засобів естетотерапії у навчально-виховному процесі / Т. В. Мірошніченко // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць / за заг. ред. В. І. Сипченка. – Слов'янськ, 2013. – Спец. вип. 12. – С. 239–246.
3. Мірошніченко Т. В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до використання засобів естетотерапії: компетентнісний підхід / Т. В. Мірошніченко // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. – Бердянськ, 2013. – Вип. 3. – С. 76–82.
4. Мірошніченко Т. В. Реализация личностно ориентированного подхода в процессе подготовки будущих учителей начальных классов к использованию средств эстетотерапии / Т. В. Мірошніченко // Международный журнал экспериментального образования. – 2013. – № 11. – С. 176–180.

5. Мірошніченко Т.В. Структура готовності майбутніх учителів початкових класів до використання засобів естетотерапії у професійній діяльності / Т. В. Мірошніченко // Професійна підготовка педагога: історичний досвід і виклики сучасності : зб. наук. праць / за ред. Н. Скотної та М. Чепіль. – Дрогобич, 2013. – С. 194–197.
6. Мірошніченко Т. В. Психолого-педагогічний потенціал засобів естетотерапії у роботі з молодшими школярами / Т. В. Мірошніченко // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць / за заг. ред. І. Ф. Прокопенка, С. Т. Золотухіної. – Х. : Смуґаста типографія, 2015. – Вип 50. – С. 280–289.

– Нагороди, премії, відзнаки:

Грамота Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка з нагоди відзначення Днів науки в Україні (2014 р.).

– Навчальні дисципліни, які викладає:

загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності; основи педагогічної майстерності; естетотерапія; використання засобів естетотерапії у соціальному вихованні молодших школярів.

ВЛАСЕНКО Наталія Олександрівна

– ORCID (ID):

orcid.org/0000-0003-4137-6357

– Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:

асистент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат біологічних наук, секретар секції психолого-педагогічного факультету ради молодих учених ПНПУ імені В. Г. Короленка.

– Освіта:

закінчила природничий факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2006), здобула кваліфікацію магістра педагогічної освіти, викладача біології.

– Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:

Біоекологічні особливості лісів зеленої зони міста Полтави (біорізноманітність, відновлення, охорона) : дис. ... канд. біол. наук : спец. 03.00.16 «Екологія». – Дніпропетровськ, 2014. Захищена в Дніпропетровському національному університеті імені Олеся Гончара. Науковий керівник – член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор А. П. Травлеєв.

– Наукові інтереси:

еколого-біологічні особливості та типологічна характеристика лісових біогеоценозів Полтавщини; шляхи відновлення, напрямки охорони та раціонального використання лісів; проектна діяльність із екологічної освіти та культури; дослідження теоретико-методичних засад природ-

ничого циклу підготовки майбутніх спеціалістів психолого-педагогічного спрямування до професійної діяльності за фахом. У рамках комплексної експедиції проводить дослідження природних та штучних біогеоценозів степової зони та суміжних територій України. Має понад 30 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Помогайбо В. Основи антропогенезу : підруч. / В. Помогайбо, А. Петрушов, Н. Власенко. – К. : Академвидав, 2015. – 144 с. – (Серія «Альма-матер»).
2. Курсові та магістерські роботи з методик початкового навчання : навч.-метод. посіб. / укл. : Н. Д. Карапузова, Н. В. Гібалова, Л. П. Процай Н. О. Власенко та ін. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2016. – 121 с.
3. Власенко Н. О. Опадо-підстилковий коефіцієнт у лісових біогеоценозах зеленої зони м. Полтава / Н. О. Власенко // Світ медицини та біології. – 2013. – № 4 (42). – С. 142–144.
4. Власенко Н. О. Штучні ліси Чалівського лісового масиву зеленої зони м. Полтави (еколого-біологічна характеристика) / Н. О. Власенко // Екологія та ноосферологія. – 2013. – Т. 24. – № 1–2. – С. 60–67.
5. Власенко Н. О. Руднянський лісовий масив зеленої зони міста Полтави (еколого-біологічні та типологічні особливості) / Н. О. Власенко // Світ медицини та біології. – 2014. – № 2 (44). – С. 189–194.
6. Власенко Н. О. Ценоморфний аналіз природних лісових біогеоценозів зеленої зони міста Полтави / Н. О. Власенко // Актуальні проблеми ботаніки та екології : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених, присвяченої 120-річчю від дня народження Д. К. Зерова. – Полтава, 2015. – С. 67–68.
7. Власенко Н. О. Грунтово-геоботанічна та типологічна характеристики короткозаплавних лісів зеленої зони м. Полтави / Н. О. Власенко // Екологія та ноосферологія. – 2015. – Т. 26 – № 3–4. – С. 106–115.
8. Власенко Н. О. Розсошанський лісовий масив зеленої зони м. Полтава (грунтово-геоботанічна та типологічна характеристики) / Н. О. Власенко // Ґрунтознавство. – 2015. – Т. 16 – № 3–4. – С. 18–24.
9. Помогайбо В. М. Органічна еволюція та її висвітлення в українських підручниках / В. М. Помогайбо, Н. О. Власенко // Вісник проблем біології та медицини. – 2015. – Вип. 4. – Т. 2 (125). – С. 259–265.
10. Власенко Н. О. Історичний нарис досліджень лісових біогеоценозів на Полтавщині / Н. О. Власенко // Світ медицини та біології. – 2016. – № 1 (55). – С. 196–199.
11. Помогайбо В. М. ДНК оточуючого середовища: екологічний та генетичний аспекти / В. М. Помогайбо, Л. Д. Орлова, Н. О. Власенко // Екологія та ноосферологія. – 2016. – Т. 27. – № 1–2. – С. 16–24.
12. Помогайбо В. М. ДНК-генеалогія сучасного людства / В. М. Помогайбо, Н. О. Власенко, О. І. Березан, А. В. Петрушов, І. С. Беседіна, Є. А. Починок, М. М. Мельничук, Я. М. Макаренко // Світ медицини та біології. – 2016. – № 3 (57). – С. 180–185.
13. Помогайбо В. М. Вільна ДНК у природі як інструмент екологічного моніторингу довкілля / В. М. Помогайбо, Л. Д. Орлова, Н. О. Власенко // Екологія та ноосферологія. – 2017. – Т. 28. – № 1–2. – С. 17–27.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

Подяка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка за вагомі наукові здобутки (2014 р.).

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

основи екології; анатомія, фізіологія з основами генетики; антропологія; основи природознавства та суспільствознавства з методикою їх навчання.

МАКАРЕНКО Яна Миколаївна

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

асистент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання.

– *Освіта:*

закінчила природничий факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2010 р.), здобула ступінь магістра педагогічної освіти, кваліфікацію викладача біології.

– *Наукові інтереси:*

вивчення видового різноманіття, поширення, екології та охорони агарикоїдних грибів басейну р. Псла у межах Лівобережного Лісостепу; підготовка майбутнього вчителя початкових класів до викладання природничих дисциплін. Має понад 20 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Макаренко Я. М. Рідкісні для України види родів *Lepiota* та *Macrolepiota* (Agaricales) з басейну р. Псел / Я. М. Макаренко // Український ботанічний журнал. – 2014. – № 4 (71). – С. 508–510.
2. Макаренко Я. М. Рідкісні для України види родів *Pluteus* і *Volvariella* (Agaricales) із басейну р. Псел / Я. М. Макаренко // Український ботанічний журнал. – 2015. – № 1 (72). – С. 61–64.
3. Макаренко Я. М. Рідкісні для України види роду *Agaricus* (Agaricales) із басейну р. Псел / Я. М. Макаренко, І. С. Беседіна // Український ботанічний журнал. – 2015. – № 5 (72). – С. 474–477.
4. Макаренко Я. М. Перша знахідка в Україні *Agaricus iodismus* (Agaricaceae). Я. М. Макаренко // Український ботанічний журнал. – 2016. – № 4 (73). – С. 382–384.
5. Помогайбо В. М. ДНК-генеалогія сучасного людства / В. М. Помогайбо, Н. О. Власенко, О. І. Березан, А. В. Петрушов, І. С. Беседіна, Є. А. Починок, М. М. Мельничук, Я. М. Макаренко // Світ медицини та біології. – 2016. – № 3 (57). – С. 180–185.
6. Помогайбо В. М. ДНК з навколишнього середовища як інструмент екологічного моніторингу грибних угруповань / В. М. Помогайбо, Я. М. Макаренко // Український ботанічний журнал. – 2017. – № 5 (74). – С. 442–448.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

методика навчання природознавства; методика навчання основ здоров'я; методика навчання освітньої галузі «Суспільствознавство»; технології навчання освітніх галузей «Природознавство» і «Суспільствознавство» та «Методика застосування здоров'язберезувальних технологій»; основи педагогічної ергономіки.

КУЛІМОВА Юлія Григорівна

– *ORCID (ID):*

<http://orcid.org/0000-0002-1091-6878>

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

асистент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання, кандидат педагогічних наук, секретар кафедри.

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2012 р.), здобула ступінь магістра, кваліфікацію викладача соціальної педагогіки.

– *Тема кандидатської дисертації, місце і рік захисту, науковий керівник:*

Підготовка майбутніх педагогів до соціального виховання учнів початкової школи засобами естетотерапії : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». – Полтава, 2016. Захищена в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор О. А. Федій.

– *Наукові інтереси:*

проблеми фахової підготовки майбутніх педагогів школи I ступеня, естетизація освітнього простору, соціально-виховна зорієнтовність змісту сучасної початкової освіти, естетотерапевтичне особистісне зростання всіх суб'єктів початкової ланки освіти. Має близько 40 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Степура Ю. Г. Контрольно-тестові та індивідуально-творчі завдання з курсу «Естетотерапія» : навч.-метод. вид. / Ю. Г. Степура, О. А. Федій. – Полтава : Видавець Шевченко Р. В., 2015. – 134 с.
2. Степура Ю.Г. Соціально-виховна та естетотерапевтична діяльність педагогів початкової школи : навч.-метод. посіб. / Ю. Г. Степура, О. А. Федій. – Полтава : Копірсервіс, 2016. – 130 с.
3. Федій О. А. Професійна підготовка педагогів початкової школи до використання засобів естетотерапії: теорія і практика : монографія / О. А. Федій, Т. В. Мірошніченко, Ю. Г. Кулімова. – Полтава : АСМІ, 2017. – 240 с.
4. Степура Ю. Г. Адаптація дитини до умов шкільного середовища засобами естетотерапії // Ю. Г. Степура // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава : ПНПУ, 2013. – Вип. 12. – Ч. I. – С. 294–299.
5. Степура Ю. Г. Психолого-педагогічний потенціал шкільного середовища у соціальному вихованні молодших школярів / Ю. Г. Степура // Педагогічні науки : зб. наук. праць. – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2013. – Вип. 59 (3). – С. 43–49.
6. Степура Ю. Г. Соціально-педагогічний потенціал засобів естетотерапії у підготовці майбутніх педагогів початкової школи / Ю. Г. Степура // Педагогічний альманах : зб. наук. праць. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014. – Вип. 22. – С. 256–260.

7. Степура Ю. Г. Підготовка майбутніх педагогів до впровадження засобів естетотерапії у систему соціального виховання молодших школярів: стан та перспективи / Ю. Г. Степура // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумД-ПУ імені А. С. Макаренка, 2015. – № 4 (48). – С. 430–438.
8. Степура Ю. Г. Підготовка майбутніх педагогів початкової школи до соціального виховання учнів засобами естетотерапії: аксіологічний підхід [Електронний ресурс] / Ю. Г. Степура // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2016. – Вип. 3. – (Серія : Педагогіка). – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_3_13 (дата звернення: 28.11.17). – Назва з екрану.
9. Степура Ю. Г. Критеріальна структура фахової готовності майбутніх педагогів до використання засобів естетотерапії у соціальному вихованні молодших школярів / Ю. Г. Степура // Педагогіка і психологія : зб. наук. праць / за заг. ред. І. Ф. Прокіпенка, С. Т. Золотухіної. – Х. : Смуґаста типографія, 2016. – Вип. 52. – С. 201–209.
10. Степура Ю. Г. Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх педагогів до впровадження засобів естетотерапії у соціальне виховання молодших школярів / Ю. Г. Степура // Людинознавчі студії : зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Серія «Педагогіка» / голов. ред. М. Чепіль та ін. – Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. – Вип. 2/34. – С. 221–227.
11. Степура Ю. Г. Педагогічні умови успішної реалізації моделі підготовки майбутніх педагогів початкової школи до використання засобів естетотерапії у соціальному вихованні учнів / Ю. Г. Степура // Витоки педагогічної майстерності : зб. наук. праць. – Полтава, 2016. – Вип. 17. – С. 163–168.
12. Степура Ю. Г. Педагогічні погляди І. А. Зязюна на творчий розвиток вчителя початкової школи / Ю. Г. Степура // Молодий вчений. – 2017. – № 8.1 (48.1). – С. 73–76.
13. Stepura Yu. Foreign experience in using educational logotherapy in professional activities of primary school teachers / Yu. Stepura // Comparative Professional Pedagogy. – 2017. – Vol. 7. – Is. 3. – P. 55–61.

– *Нагороди, премії, відзнаки:*

грамоти психолого-педагогічного факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка за високий професіоналізм та з нагоди Дня працівників освіти (2012 р.), ПНПУ імені В. Г. Короленка за вагомі наукові здобутки та з нагоди відзначення Дня науки (2017 р.).

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності; естетотерапія; сучасні технології естетотерапії; організація науково-педагогічних досліджень; інноваційні технології естетотерапії в хореографічній освіті.

ВІЛЬХОВА Оксана Григорівна

– *ORCID (ID):*

orcid.org/0000-0002-9152-2511

– *Посада, науковий ступінь, учене звання, інші обов'язки:*

асистент кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання.

– *Освіта:*

закінчила психолого-педагогічний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2002 р.), здобула ступінь магістра педагогічної освіти, викладача педагогіки та методик початкового навчання.

– *Наукові інтереси:*

виховний потенціал хореографічного мистецтва; народна хореографія; педагоги-хореографи та їхні наукові доробки; психологічні та анатомо-фізіологічні особливості молодших школярів; звітні концерти, огляди, конкурси, фестивали дитячої художньої творчості як найдієвіші форми виховання молодших школярів засобами хореографічного мистецтва. Має близько 20 наукових праць.

– *Основні публікації:*

1. Вільхова О. Г. Порівняльний аналіз радянської і сучасної виховної парадигми / О. Г. Вільхова // Scientific and Practical Results in 2014 : International Scientific and Practical Conference. Prospects for Their Development (Dubai, December 22–24, 2014. – Dubai, 2014. – Vol. II. – P. 116–119.
2. Вільхова О. Г. Залучення «важких» дітей до гурткової хореографічної роботи в радянській Україні (1945–1991 рр.) / О. Г. Вільхова // Педагогіка та психологія : зб. наук. праць / за заг. ред. І. Ф. Прокопенка, С. Т. Золотухіної. – Х. : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. – Вип. 48. – С. 174–183.
3. Вільхова О. Г. Розвиток дитячої народної хореографії в радянській Україні у структурі діяльності обласних будинків народної творчості (друга половина ХХ ст.) / О. Г. Вільхова // Людинознавчі студії : зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. – Серія «Педагогіка». – Дрогобич, 2015. – Вип. 31. – С. 79–88.
4. Вільхова О. Г. Дитяча народна хореографія у діяльності організатора позакласної та позашкільної виховної роботи в УРСР / О. Г. Вільхова // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. – Серія «Педагогічні науки». – Бердянськ, 2016. – С. 43–48.
5. Вільхова О. Г. Особливості педагогічної діяльності керівників дитячих хореографічних гуртків та самодіяльних колективів у радянській Україні (1945–1991 роки) / О. Г. Вільхова // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – Вип. 1. – С. 36–45.
6. Вільхова О. Г. Огляди, конкурси, фестивали як форми виховання молодших школярів засобами народної хореографії в Україні (1945–1991 рр.) / О. Г. Вільхова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – № 1 (65) – С. 206–217.
7. Вільхова О. Г. Особливості розвитку молодших школярів засобами народної хореографії / О. Г. Вільхова // Підготовка майбутніх педагогів у контексті стандартизації початкової освіти : матеріали всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. (Бердянськ, 14 верес. 2017 р.). – Бердянськ, 2017. – С. 335–339.
8. Вільхова О. Г. Інноваційні технології навчання молодших школярів у дитячих хореографічних колективах / О. Г. Вільхова // Наукові дослідження: перспективи інновацій у суспільстві і розвитку технологій : матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 13–14 жовт. 2017 р.). – Харків, 2017. – С. 85–88.

– *Навчальні дисципліни, які викладає:*

основи педагогічної майстерності; теорія та методика виховання; дидактика.